

«ΕΝΑΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΕΧΘΡΟΣ...»

Ο ΑΡΙΣΤΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΚΟΣΜΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΣΙΧΑΜΕΝΗ ΚΡΑΤΙΚΗ ΤΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ

ΜΕΡΟΣ 5ο: ΤΟ ΦΤΙΑΞΙΜΟ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΟΠΑΛΑΙΣΤΙΝΙΑΚΗΣ ΦΙΛΙΑΣ

πιο παλιό απ' όσο πιστεύουμε - λιγότερο επαναστατικό απ' όσο πιστεύουμε - όχι και τόσο «φιλία» όσο πιστεύουμε

«Παραδοσιακά καλές σχέσεις με τον αραβικό κόσμο». Τι φράση κι αυτή, ε; Καταρχήν «παραδοσιακά» από πότε; Η φράση αυτή είναι άλλη μια από εκείνες που συμπυκνώνουν με μεγάλη επιτυχία πολύπλοκα νοήματα. Εκφράσεις όπως το «όχι» στο δημοψήφισμα, όπως οι «απατεώνες που μας κυβερνάνε», και άλλες τέτοιες. Έτσι κι η φράση «παραδοσιακά καλές σχέσεις με τον αραβικό κόσμο» κρύβει από πίσω της μισό αιώνα εξωτερικής πολιτικής. Είναι ίσως ένας από τους θεμέλιους λίθους του ελληνικού μεταπολεμικού κράτους.¹ Ο «αραβικός κόσμος» με τη σειρά του περιλαμβάνει μια περιοχή που ονομάζεται Παλαιστίνη. Πρόκειται για μια περιοχή που εδώ και πάνω από εβδομήντα χρόνια έχει κάτι ζητημάκια. Μέχρι το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου βρισκόταν υπό βρετανική κυριαρχία. Τότε η Βρετανία κατέρρευσε ως παγκόσμια αυτοκρατορία. Στα πλαίσια αυτής της κατάρρευσης προτάθηκε στον ΟΗΕ η διχοτόμηση της περιοχής και η δημιουργία παλαιστινιακού και ισραηλινού κράτους δίπλα-δίπλα. Από τότε, το λεγόμενο «παλαιστινιακό» είναι μια από τις πλέον μακροχρόνιες πληγές της περιοχής.

Όσον αφορά την ελληνική άκρα αριστερά, το ζήτημα των «παραδοσιακά καλών σχέσεων με τον αραβικό κόσμο» εκφράζεται συχνά ως «αλληλεγγύη στην Παλαιστίνη». Αυτή η έκφραση μετράει ιστορία μεγαλύτερη των σαράντα χρόνων, δηλαδή τουλάχιστον από εκείνη την υπέροχη δεκαετία όπου το ΠΑΣΟΚ ανέλαβε να φέρει το σοσιαλισμό στη νότια γωνιά των Βαλκανίων. Από τότε, η «αλληλεγγύη στην Παλαιστίνη» αποτέλεσε κάποιου είδους μετεωρολογικό φαινόμενο. Αλλά όλα αυτά είναι γνωστά.

Αντίθετα, αυτό που είναι ελάχιστα γνωστό είναι το πότε αρχίζει η ελληνοπαλαιστινιακή φιλία σε κρατικό επίπεδο. Η οποία, όπως συμβαίνει συνήθως, εμφανίστηκε πολύ προτού οι αριστεροί ανακαλύψουν ότι ο τριτοκοσμισμός είναι ένα πεδίο στο οποίο μπορούν να διαπρέψουν αποδεικνύοντας τη χρησιμότητά τους στο κράτος τους. Οι σχέσεις του ελληνικού κράτους με την Παλαιστίνη αρχίζουν σχεδόν πριν καν αποχωρήσουν οι Βρετανοί απ' την περιοχή.

ΚΑΝΟΝΤΑΣ «ΦΙΛΟΥΣ» ΕΝ ΜΕΣΩ ΕΜΦΥΛΙΟΥ

Το 1947 η Ελλάδα ήταν το μόνο ευρωπαϊκό κράτος που ψήφισε ενάντια στην πρόταση που κατατέθηκε στον ΟΗΕ για την ταυτόχρονη δημιουργία παλαιστινιακού και ισραηλινού κράτους.² Οι πιέσεις που δέχτηκε από τις ΗΠΑ και από κάποια ευρωπαϊκά κράτη για να συμμορφωθεί με τη δυτική γραμμή ήταν σκληρές. Οι ΗΠΑ διεμήνυσαν στην Ελλάδα ότι τυχόν καταψήφιση θα επηρεάσει την αμερικανική οικονομική και στρατιωτική βοήθεια προς το μέρος της.³ Τις δύο ημέρες που προηγήθηκαν της ψηφοφορίας στον ΟΗΕ η ελληνική αποστολή έλαβε πάνω από 50

τηλεγραφήματα από Αμερικανούς αξιωματούχους προκειμένου να πειστεί να αλλάξει γνώμη. Χαρακτηριστικά, ο Απ. Δασκαλάκης, καθηγητής και μέλος της ελληνικής αντιπροσωπείας στον ΟΗΕ δήλωσε ότι η ελληνική απόφαση «ήταν μεγάλης ολκής, ήτις απήτει τόλμην και περίσκεψιν».⁴

Κατά τον Α' Αραβοϊσραηλινό Πόλεμο που ξέσπασε ένα χρόνο αργότερα η Ελλάδα τυπικά κράτησε ουδετερότητα. Αυτή η ουδετερότητα βέβαια ήταν μια ουδετερότητα υπέρ των Αράβων. Τα φορτία όπλων που κατευθύνονταν προς το Ισραήλ συχνά στάθμευαν στα φιλόξενα ελληνικά λιμάνια και δεν ξανάφευγαν ποτέ. Ακόμα και κάτι ισραηλινά πολεμικά αεροπλάνα που προσγειώθηκαν στη Ρόδο για ανεφοδιασμό κατασχέθηκαν από την ελληνική κυβέρνηση.⁵ Το 1949, όταν μετά το τέλος του πολέμου το Ισραήλ κήρυξε την ανεξαρτησία του, η Ελλάδα αρχικά αρνήθηκε να το αναγνωρίσει. Δεχόμενη εκ νέου πιέσεις, το αναγνώρισε τελικώς μόνο de facto, αναγνώρισε δηλαδή ότι είναι υπαρκτό κράτος, αλλά αρνήθηκε να το αναγνωρίσει τυπικά.

Το ενδιαφέρον στην όλη υπόθεση είναι ότι στην περίοδο που αναφερόμαστε, δηλαδή από το 1946 μέχρι το 1949, η Ελλάδα ήταν ένα κράτος που βρισκόταν εν μέσω εμφυλίου πολέμου. Η Βρετανία είχε μόλις ανακοινώσει ότι αδυνατεί να υποστηρίξει πλέον οικονομικά και στρατιωτικά τους Έλληνες δεξιούς και τη θέση της είχε λάβει η Αμερική με το περίφημο Δόγμα Τρούμαν. Παρά λοιπόν το ότι είχε να τα βγάλει πέρα με έναν εμφύλιο και μια χώρα που βρισκόταν σε διαδικασία μεταπολεμικής ανοικοδόμησης, το ελληνικό κράτος αποφάσισε να αψηφήσει τις πιέσεις που του ασκούσε ο μεγαλύτερος χρηματοδότης του.

Μικρά συμπεράσματα: Πρώτον ότι ακόμα και την περίοδο που η επιβίωση του ελληνικού κράτους όντως εξαρτιόταν από την υποστήριξη των ΗΠΑ, εκείνο δεν ήταν διόλου «εξαρτημένο» απ' αυτές. Δεύτερον, ότι οι «παραδοσιακά καλές σχέσεις με τον αραβικό κόσμο» ήταν ένα διακύβευμα τόσο σημαντικό που το ελληνικό κράτος ήταν διατεθειμένο να κόντραριστεί ανοιχτά με τους δυτικούς συμμάχους του για να το προωθήσει. Τρίτον, ότι αφού τα κράτη δε δουλεύουν ούτε με βάση την καλή τους την καρδιά ούτε με βάση τις ιδεολογίες, το ελληνικό κράτος είχε υλικότατους λόγους να προωθήσει τη δημιουργία αυτών των σχέσεων με τις αραβικές χώρες. Και πράγματι έτσι έκανε και τα επόμενα χρόνια.

ΧΟΥΝΤΑ ΚΑΙ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ ΕΝΟΠΛΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

Οι δεκαετίες του '60 και του '70, εκτός όλων των άλλων είναι και οι δεκαετίες που γιγαντώθηκε η χρήση της λέξης «τρομοκρατία». Φυσικά, τα δυτικά κράτη κάθε φορά που μιλάνε για αλλοδαπή τρομοκρατία, στην πραγματικότητα μιλάνε για άλλα κράτη.

Επομένως, το καθένα υποστηρίζει ή καταδικάζει κατά το δοκούν. Οι όροι «τρομοκράτης» και «αγωνιστής» στην πραγματικότητα δε σημαίνουν τίποτα απ' τα δύο, όταν χρησιμοποιούνται από κράτη. Αποτελούν απλώς δήλωση σύγκλισης συμφερόντων.

Ας δούμε για παράδειγμα την ελληνική αντιμετώπιση της «παλαιστινιακής τρομοκρατίας», όπως την αποκαλούσαν οι πολέμιοί της. Το Δεκέμβριο του 1968, ενώ δηλαδή στην Ευρώπη είχε ακόμα Μάη και στην Ελλάδα είχε χούντα, Παλαιστίνιοι κομάντος επιτέθηκαν σε ισραηλινό αεροσκάφος στο αεροδρόμιο του Ελληνικού. Το Ισραήλ και πολλές ευρωπαϊκές χώρες καταδίκασαν την «τρομοκρατική επίθεση». Η χούντα όμως έδωσε εντολή στην επιτροπή λογοκρισίας του Τύπου να μη χαρακτηριστούν οι Παλαιστίνιοι ως «τρομοκράτες». Οι παλαιστινιακές ένοπλες οργανώσεις έστειλαν επιστολές στην ελληνική κυβέρνηση «να μεταχειρισθεί καλώς τους κομάντος». Οι εφημερίδες της εποχής έγραφαν ακόμα και ότι «πιθανολογείται ότι η ελληνική κυβέρνηση θα αποφασίσει να μη δικάσει τους δύο Αραβας πατριώτες προς αποφυγή κλονισμού των σχέσεών της με τα αραβικά κράτη».⁷ Υπήρχε μάλιστα μέχρι και αντιπροσωπεία του Λαϊκού Μετώπου για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης η οποία ταξίδεψε στην Αθήνα για να «διαφωτίσει την ελληνική κοινή γνώμη επί των δικαίων της παλαιστινιακής υποθέσεως και της νομιμότητας του ένοπλου αγώνα».⁸ Οι δύο Παλαιστίνιοι καταδικάστηκαν σε ποινές 14 και 17 ετών, αλλά λίγο αργότερα απελάθηκαν σε αραβικές χώρες.⁹

Λίγα χρόνια αργότερα, το 1973, έλαβε χώρα κι άλλη ένοπλη επίθεση από Παλαιστίνιους σε ελληνικό έδαφος. Μέλη της οργάνωσης «Μαύρος Σεπτέμβρης» επιτέθηκαν κατά επιβατών στην αίθουσα αναχωρήσεων του Ελληνικού. Απολογισμός τρεις νεκροί και πενήντα τραυματίες. Το εντυπωσιακό είναι ότι άμεσα κατέφτασε στην Ελλάδα αντιπρόσωπος της οργάνωσης «Μαύρος Σεπτέμβρης», ο οποίος μάλιστα έγινε δεκτός με τιμές. Μεγάλο μέρος του «δυτικού κόσμου» άρχισε να κατηγορεί ανοιχτά το ελληνικό κράτος για «υπόθαψη της τρομοκρατίας». Ο ισραηλινός και ο αμερικανικός τύπος σχολίασαν την επιείκεια της χούντας απέναντι στους αντάρτες, ενώ αναφέρθηκε ακόμα και πως «η ελληνική αστυνομία διαδραμάτισε τον κύριο ρόλο της επίθεσης»!¹⁰

Ο *Guardian* έγραφε πως η Ελλάδα βρέθηκε σε δύσκολη θέση «διότι τα συμφέροντά της υπαγορεύουν τη διατήρηση αγαθών σχέσεων με τον αραβικό κόσμο» και πως «στην επίθεση του 1968 επεφύλαξε μεταχείριση ηρώων στους Παλαιστίνιους που επιτέθηκαν στο αεροσκάφος».¹¹ Οι Παλαιστίνιοι κομάντος συνελήφθησαν και καταδικάστηκαν σε θάνατο. Μόλις όμως η υπόθεση καταλάγιασε, τους δόθηκε χάρη και λίγο αργότερα «συνεκτιμώντας το εθνικό συμφέρον» απελάθηκαν στη Λιβύη.¹² Οι ΗΠΑ είχαν ζητήσει την έκδοση των κομάντος στις ΗΠΑ για να

δικαστούν εκεί, αλλά η Ελλάδα δε μάσησε και αγνόησε το αίτημά τους.

Μικρά συμπεράσματα: Πρώτον ότι τα στραβά μάτια στις ένοπλες επιθέσεις προφανώς δεν είχαν καμία σχέση ούτε με τα «δικαία της παλαιστινιακής υπόθεσης» ούτε με τη «νομιμότητα του ένοπλου αγώνα». Εκτός κι αν είμαστε έτοιμοι να πιστέψουμε ότι οι συνταγματάρχες ήταν κάτι τύποι που στον ελεύθερο τους χρόνο άραζαν Εξάρχεια και συζητούσαν για της γης τους κολασμένους που πρέπει να σπάσουν επιτέλους τις αλυσίδες τους. Δεύτερον: πόσο «αμερικανοκίνητη» ήταν τελικά η «αμερικανοκίνητη» χούντα; Πώς και δεν έσπευσε σαν καλό σκυλάκι των Αμερικάνων που υποτίθεται πως ήταν, να εκδώσει τους παλαιστίνιους κομάντος στις ΗΠΑ; Τρίτον ότι τα κράτη όταν λένε «τρομοκρατία» (ή όταν επιλέγουν να μην πουν) έχουν κατά νου τα δικά τους συμφέροντα και όχι το εκάστοτε περιστατικό.

ΠΑΣΟΚ ΚΑΙ ΦΕΝΤΑΓΙΝ (ΟΙ ΚΑΝΟΝΙΚΟΙ, ΟΧΙ ΟΙ ΟΠΑΔΟΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ)

Φυσικά τα πάρε-δώσε με τον αραβικό κόσμο απογειώθηκαν όταν στην Ελλάδα κυριάρχησε ο σοσιαλισμός. Όπως λέγαμε και στο προηγούμενο τεύχος, η εξωτερική πολιτική της μεταπολίτευσης χαρακτηρίστηκε και συσκοτίστηκε από τη ρητορική του ΠΑΣΟΚ.¹³ Η εξάρτηση, ο αντι-ιμπεριαλισμός, ο αντιαμερικανισμός έγιναν οι λέξεις με τις οποίες λάμβανε χώρα ο δημόσιος διάλογος περί των εξωτερικών. Ε, όπως καταλαβαίνετε τη δεκαετία του '80 το «παλαιστινιακό» ήταν το νούμερο ένα θέμα για όποιον ανήκε σε ακροαριστερή οργάνωση - και δυστυχώς αυτοί οι τύποι τότε ήταν πολλοί.

Μέσα στην τρέλα συμμετείχαν και οι (σοσιαλιστές βεβαίως βεβαίως) υπουργοί του ελληνικού κράτους. Ας πούμε η Μελίνα Μερκούρη, τότε υπουργός Πολιτισμού, ορκιζόταν δημοσίως ότι «θα καρφώσει τη σημαία της Παλαιστίνης στα Ιεροσόλυμα».¹⁴ Αλλά η φάση του ΠΑΣΟΚ δεν ήταν σκέτη τρέλα και ατάκα.

Τον Αύγουστο του 1982, ένας ακόμα αραβοϊσραηλινός πόλεμος λάμβανε χώρα στο Λίβανο. Οι Παλαιστίνιοι αντάρτες, οι γνωστοί φενταγίν, είχαν βρεθεί εγκλωβισμένοι στη Βυρητό, δίχως πολλές ελπίδες να κερδίσουν τη μάχη. Η θέση τους ήταν πραγματικά δύσκολη. Το ελληνικό κράτος προσφέρθηκε μόνο του να τους απεγκλωβίσει. Ο Αραφάτ μαζί με τους μαχητές του επιβίβαστηκαν σε ελληνικό πλοίο και αποβιβάστηκαν στο Φάληρο όπου τους υποδέχτηκε με τιμές ο ίδιος ο τότε πρωθυπουργός, Α. Παπανδρέου.¹⁵ Οι άμαχοι Παλαιστίνιοι αντίθετα, έμειναν πίσω και σφαγιασθήκαν από τους Λιβανέζους παραστρατιωτικούς, με τον ισραηλινό στρατό να σφυρίζει αδιάφορα (και με τον τότε υπ. Άμυνας και μετέπειτα πρωθυπουργό του Ισραήλ Αριέλ Σαρόν να κατηγορείται ως ο ιθύνων νους της σφαγής).

Ένα χρόνο αργότερα, το ελληνικό κράτος οργάνωσε και δεύτερη επιχείρηση διάσωσης των παλαιστινίων φενταγίν. Τον Δεκέμβριο του 1983, Έλληνες εφοπλιστές σε συνεργασία με την ελληνική κυβέρ-

νηση προσέφεραν εθελοντικά πέντε πλοία για να μεταφέρουν 8.000 εγκλωβισμένους φενταγίν από το Λίβανο στο Αλγέρι και την Τύνιδα. Ο Ριζοσπάστης παρουσίαζε την όλη υπόθεση των εφοπλιστών που προσέφεραν τα καράβια τους ως διεθνιστική αλληλεγγύη των ναυτεργατών που προσφέρθηκαν να πάνε να βοηθήσουν τους Παλαιστίνιους.¹⁶ Ο Κ. Παπούλιας, που λίγο μετά ανέλαβε το υπ. Εξωτερικών δήλωσε αργότερα:

Μέσα στο στόμα του λύκου στείλαμε τα πλοία με επικεφαλής τον Βασίλη Σαραντίτη, γενικό γραμματέα Εμπορικής Ναυτιλίας τότε, για να εκκενώσουμε κάπου 8.000 μαχητές, παρά τις περί του αντιθέτου απειλητικές προειδοποιήσεις από Ισραήλ, ΗΠΑ και εβραϊκό λόμπι. Είχαμε συμφωνήσει να επιβιβαστούν οι μαχητές με ελαφρύ οπλισμό και το πολύ μέσα σε πέντε ώρες. Η επιχείρηση διήρκεσε 12 ώρες. Αγωνία στην Αθήνα, δυσκολία στις επικοινωνίες. Καταλαβαίνετε τι θα γινόταν αν οι Ισραηλινοί χτυπούσαν τα πλοία. Όμως ο Ανδρέας ήταν ανέκδοτος.¹⁷

Μέσα στο στόμα του λύκου έστειλε ο Έλληνας υπ. Εξ. λοιπόν τα πλοία. Και τα παλικάρια μας που προσέθετε ο Ριζοσπάστης. Χαμός. Το πιο διεθνιστικό κράτος του κόσμου ξαναχτύπησε. Είναι γνωστό βέβαια ότι αφότου ανέλαβε το ΠΑΣΟΚ βρισκόμασταν στις επάλξεις της παγκόσμιας επανάστασης. Αλλά τους εφοπλιστές μας τι μύγα τους τσίμπησε και αποφάσισαν να στηρίξουν το διεθνισμό χάνοντας ένα κάρο λεφτά και με κίνδυνο να χάσουν και κάνα ολόκληρο καράβι;

Εκτός όμως απ' το να μεσολαβήσει και να διασώσει το παλαιστινιακό αντάρτικο, το ελληνικό κράτος συνέχισε να αποτελεί πεδίο δράσης των Αράβων κομάντος. Επί Πασόκ η Ελλάδα δεν κατηγορήθηκε απλώς για «ανοχή στην τρομοκρατία», αλλά ακόμα και για υποστήριξη. Η αεροπειρατεία σε αεροσκάφος που απογειώθηκε από το Ελληνικό το 1985 και η πολύνεκρη επίθεση στο κρουαζιερόπλοιο «City of Poros» το 1988, οδήγησε το αμερικανικό υπ. Εξωτερικών να εκδώσει ταξιδιωτική οδηγία, προειδοποιώντας τους Αμερικανούς τουρίστες για τον κίνδυνο της τρομοκρατίας στην Ελλάδα.¹⁸ Η απάντηση της Ελλάδας ήταν να στείλει τον υπ. Εξωτερικών Γ. Χαραλαμπίδου και τον διάδοχό του Κ. Παπούλια να δώσουν «διπλωματική μάχη στον ΟΗΕ, για να αναγνωρισθεί ότι "ο μαχητής της ελευθερίας", δηλαδή αυτός που αγωνίζεται για την ελευθερία της πατρίδας του από μια ξένη κατοχή, δεν είναι το ίδιο με ένα τρομοκράτη».¹⁹

Την ίδια στιγμή, βέβαια, που το ΠΑΣΟΚ κατήγγειλε το ισραηλινό apartheid και υποστήριζε τους «μαχητές της ελευθερίας», μετέφερε σχεδόν εξολοκλήρου το πετρέλαιο του apartheid της Νότιας Αφρικής, σπάζοντας το εμπάργκο που του είχε επιβληθεί. Οπότε το ζήτημά του δεν ήταν και πολύ η «μάχη για την ελευθερία». Άλλωστε, το ΠΑΣΟΚ είχε την «πάγια αντίληψη ότι η διεθνιστική αλληλεγγύη δεν αποτελεί αυτόνομο πολιτικό καθήκον ενός ριζο-

σπαστικού σχηματισμού, αλλά, αντίθετα, υπάγεται στους εκάστοτε "εθνικούς" σχεδιασμούς και στοχοθεσίες».²⁰ Μόνο μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, με το οποίο η Ελλάδα βρέθηκε στη μεριά των νικητών, σταμάτησε να υποστηρίζει τόσο ανοιχτά τις αραβικές χώρες. Τελικά, το 1991 η Ελλάδα έγινε η τελευταία χώρα της ΕΟΚ που αναγνώρισε και θεσμικά (de jure) το κράτος του Ισραήλ.

Μικρά συμπεράσματα: Πρώτον ότι το ελληνικό κράτος καθόλου δεν ενδιαφερόταν για τον διεθνισμό και την αλληλεγγύη των λαών όπως ισχυριζόταν,

THE GREEK NEWSPAPER WITH THE LARGEST CIRCULATION IN MIDDLE EAST

Για τις ανάγκες του κειμένου αυτού χρησιμοποιήσαμε ελληνικές εφημερίδες της εποχής. Μία από τις γνωστότερες είναι η εφημερίδα Ταχυδρόμος. Η εφημερίδα Ταχυδρόμος εκδιδόταν στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου. Τελευταία στιγμή παρατηρήσαμε το εξής: ο υπότιτλος της εφημερίδας ήταν «η ελληνική εφημερίδα με τη μεγαλύτερη κυκλοφορία στη Μέση Ανατολή και την Αφρική». Ε, ναι. Τα συμφέροντα του ελληνικού κράτους στον αραβικό κόσμο ήταν πολύ μεγαλύτερα απ' όσο μπορούμε καν να φανταστούμε.

ΑΓΧΟΣ

Οι δύο Παλαιστίνιοι που συνελήφθησαν το 1973 για την επίθεση στο Ελληνικό. Δεξιά τους ένας μπάτσος της χούντας.

ΟΙ ΝΑΥΤΙΚΟΙ

ΣΤΟΥΣ ναυτικούς, σήμερα, δυο λέξεις. Στον κόσμο της θάλασσας. Σ' αυτούς που ανέβηκαν στο καράβια. Κι αφηφώντας κινδύνους τραβήξανε στη ζώνη της φωτιάς. Και πρόσφεραν στον παλαστινιακό λαό, στους ηρωικούς μαχητές του παλύτιμη βοήθεια και συμπαράσταση. Σε σκληρές ώρες, μεγάλης δοκιμασίας.

ΤΟ ψωμί του ναυτεργάτη πόντα αντάμωνε με της λευτεριάς τον αγώνα. Βαθιά στην ψυχή του ριζωμένο το αντιφασιστικό διεθνιστικό χρέος αλληλεγγύης. Για τους λαούς που παλεύουν να σπώσουν της σκλαβιάς και της εκμετάλλευσης τις αλυσίδες.

ΔΙΠΛΑ στους Παλαιστίνιους μαχητές οι ναυτικοί μας. Ζωντάνεψαν παλιές δικές τους λαμπρές σελίδες. Τίμησαν την αντιφασιστική παράδοση. Βεβαίωσαν έμπρακτα του λαού τη διεθνιστική αλληλεγγύη. Πρόβλεψαν στο ακέραιο άξια αυτό το τιμητικό χρέος.

Ο ΣΥΝΤΡΟΦΟΣ

ΟΙ ΝΑΥΤΙΚΟΙ ΜΑΣ ΟΙ ΔΙΕΘΝΙΣΤΕΣ

25 Δεκέμβρη του 1983. Λίγες μέρες πριν, το ελληνικό κράτος είχε ρίξει γραμμή στους Έλληνες εφοπλιστές να παραχωρήσουν εθελοντικά τα πλοία τους για τη μετακίνηση των Παλαιστίνιων ανταρτών που βρίσκονταν εγκλωβισμένοι στο Λίβανο. Ο Ριζοσπάστης κυκλοφόρησε φιλοξενώντας στην πρώτη σελίδα του αυτό το μονόστηλο. Πουθενά οι εφοπλιστές! Πουθενά το κράτος! Οι διεθνιστές είναι οι «ναυτικοί μας». Που πήραν μόνοι τους τα καράβια και πήγαν να σώσουν τους Παλαιστίνιους μαχητές. Δεν είναι όμως μόνο ότι το ΚΚΕ αγνοεί τον «διεθνισμό» των εφοπλιστών προβάλλοντας τον «διεθνισμό» των ναυτεργατών. Το ΚΚΕ που από πάντα ήλεγχε τα συνδικάτα των ναυτικών προφανώς έπρεπε να δώσει την άδειά του για να πάνε οι ναύτες στο «στόμα του λύκου». Έπρεπε να βρει ναύτες πρόθυμους να πάνε σε ένα μέρος που πέφτουν μπόμπες. Με λίγα λόγια έπρεπε να δώσει τα διαπιστευτήριά του ότι στηρίζει κι αυτό την εθνική γραμμή. Και ευελπιστούσε να ανταμειφθεί αναλόγως.

διαφορετικά δε θα είχε αφήσει τους Παλαιστίνιους αμάχους να σφαχτούν στο Λίβανο, διασώζοντας μόνο τους αντάρτες. Δεύτερον ότι ο προσανατολισμός της εξωτερικής πολιτικής του δε διέφερε και πολύ από τον προσανατολισμό της εξωτερικής πολιτικής της χούντας. Τρίτον ότι και η αριστερά και η δεξιά μπορεί ενίοτε να βλέπουν με καλό μάτι κάποιες ένοπλες επιθέσεις (απ' αυτές που άλλες φορές τις αποκαλούν τρομοκρατία). Τέταρτον ότι ακόμα κι οι εφοπλιστές μας ένιωσαν την ανάγκη να «προσφέρουν την αλληλεγγύη τους». Είδατε πόσο συθέμελα άλλαξε τη χώρα ο σοσιαλισμός;

ΚΡΑΤΙΚΑ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΒΓΑΖΟΥΝ ΝΟΗΜΑ

Οι παραπάνω κινήσεις του ελληνικού κράτους με βάση τον τρόπο που έχουμε μάθει να καταλαβαίνουμε τον κόσμο είναι ακατανόητες. Αυτός ο τρόπος κατανόησης του κόσμου που έχουμε αποκτήσει τα τελευταία σαράντα χρόνια έχει αποδειχθεί τρομερά ανίκανος να εξηγήσει τέτοια περιστατικά. Το 'χουμε ξαναπει: τα κράτη δε σκέφτονται όπως οι άνθρωποι. Ένοιες του είδους «αλληλεγγύη», «αγωνιζόμενος λαός», «έχω το δίκιο με το μέρος μου», κλπ δεν έχουν καμία απολύτως σχέση με την κρατική αντίληψη του κόσμου.

Ακόμα κι ο τίτλος που χρησιμοποιήσαμε, «ελληνοπαλαστινιακή φιλία» με τα μάτια ενός κράτους είναι λανθασμένος. Γιατί δεν υπάρχει ούτε φιλία μεταξύ κρατών, ούτε αλληλεγγύη, ούτε κυνηγάει κανένα το «δίκιο» του. Τα κράτη δεν έχουν καν μόνιμους συμμάχους, το μόνο που έχουν είναι μόνιμα συμφέροντα. Έτσι πρέπει να ιδωθεί και η υποστήριξη του ελληνικού κράτους προς την Παλαιστίνη. Ούτε ως «φιλία», ούτε ως μόνιμη συμμαχία, αλλά ως μια κρατική στρατηγική με μεγάλη διάρκεια στο χρόνο.

Ξεκινάει ήδη από τον άνθρωπο που πρώτος χάραξε την ελληνική μεταπολεμική στρατηγική, τον Π. Πιπινέλη.²¹ Αυτός είναι που αποφάσισε ότι η συμμαχία με τον «αραβικό κόσμο» είναι προς το συμφέρον της χώρας και το αποφάσισε ήδη από το τέλος του Β' Π.Π. Σύμφωνα με τη γνώμη του, η Ελλάδα μετά τον Β' Π.Π. είχε μετατραπεί σε «front line state», δηλαδή «κράτος πρώτης γραμμής», μιας και πέρα από τα σύνορά της ορθωνόταν το ανατολικό μπλοκ. Επομένως, έλεγε, η σημασία της Ελλάδας και οι προκλήσεις που ανοίγονταν μπροστά της είχαν αυξηθεί. Κατέληγε πως, «η βελτίωση των ελληνοαραβικών σχέσεων ήταν μια πολιτική που θα ενέπλεκε από την πίσω πόρτα τις ΗΠΑ στα αμυντικά προβλήματα της Ελλάδας».²²

Πράγματι, έτσι έγινε. Ελπίζουμε πως μέσα απ' αυτή τη σειρά κειμένων έχει πλέον φανεί ότι τα συμφέροντα της Ελλάδας στον Ψυχρό Πόλεμο προσανατολίστηκαν όλο και περισσότερο προς τη μεριά των αραβικών κρατών. Έχουμε αναφέρει στα προηγούμενα διάφορους απ' τους παράγοντες που έπαιξαν ρόλο σ' αυτή την κατεύθυνση. Τα βαθύτερα αίτια που δημιούργησαν τη συγκεκριμένη στρατηγική όμως τα ξέρει μόνο το ίδιο το ελληνικό κράτος. Παρ' όλα αυτά,

είμαστε πεπεισμένοι ότι έχουν πολλά να κάνουν με αυτή την «εμπλοκή των ΗΠΑ στα αμυντικά προβλήματα της Ελλάδας». Το ελληνικό κράτος πιθανότατα ήλπιζε να παίξει κάποιο ρόλο στη ρωσική ανάσχεση, ανακαλύπτοντας έτσι κοινά συμφέροντα με τις ΗΠΑ. Σε κάθε περίπτωση δεν ενδιαφερόταν για τον προλεταριακό διεθνισμό.

Εν τω μεταξύ, εμείς οι αντιεξουσιαστές των νοτιών Βαλκανίων αδυνατούμε να δούμε την εξωτερική πολιτική του κράτους μας ως αποτέλεσμα ψυχρών υπολογισμών και υλικών συμφερόντων. Πέφτουμε συχνά στη λούπα ότι το κράτος μπορεί και να σκέφτεται όπως εμείς: δηλαδή να συμπαθεί ή να μισεί κάποιο άλλο, να θυμώνει, να το «πνίγει το δίκιο του», και άλλα τέτοια ωραία.

Ο λόγος που το παθαίνουμε αυτό είναι ότι έχουμε μάθει να μιλάμε τη γλώσσα που χρησιμοποιεί το κράτος για να επικοινωνεί τα ζητήματα της εξωτερικής του πολιτικής με τον εθνικό του κορμό. Να, όπως τώρα ας πούμε που καλούμαστε να δούμε τη συμφωνία του ελληνικού κράτους με τη Μακεδονία είτε ως «προδοσία» είτε ως «αντιφασιστική νίκη». Που καλούμαστε να πιστέψουμε ότι το ζήτημά του είναι «το όνομα» της Μακεδονίας. Αλλά έτσι δουλεύουν τα κράτη. Τα διλήμματα που μας προτείνουν δεν έχουν σκοπό να γίνουν πιστευτά, απλά να είναι τα μόνα στο προσκήνιο, όπως έλεγε κι ο Ντεμπόρ. Και μετά να ξεχαστούν σαν κακό βιβλίο.

Όταν όμως τα αφεντικά μιλάνε αναμεταξύ τους δεν πίνουν απ' την πρέζα που μας πουλάνε. Να για παράδειγμα πως αντιλαμβάνονται τα προηγούμενα συμβάντα μερικοί ειδικοί των αφεντικών. Ο Γιάννης Σακκάς, «ειδικός επί της εξωτερικής μας πολιτικής στη Μεσόγειο» γράφει:

Η φιλοαραβική στάση της Ελλάδας οφείλεται στα εθνικά της συμφέροντα, τα οποία περιλάμβαναν: την επιζητούμενη υποστήριξη των Αράβων στο κυπριακό έναντι της Τουρκίας-την προστασία των πλούσιων ελληνικών κοινοτήτων στις αραβικές χώρες, ιδίως στην Αίγυπτο- τον έλεγχο του Πατριαρχείου της Ιερουσαλήμ- την εξασφάλιση φτηνού πετρελαίου και την εξασφάλιση απρόσκοπτης διέλευσης των ελληνικών καραβιών από τη διώρυγα του Σούεζ- την απόκτηση ρόλου περιφερειακής δύναμης ως μέλος του ΝΑΤΟ και τη μετατροπή σε σύνδεσμο μεταξύ Δύσης και Αραβικού Κόσμου.²³

Αρκετά ωμός, δε βρίσκετε; Το μόνο που δε λείπει χύμα, αν και το αφήνει να εννοηθεί, είναι ότι οι Έλληνες εφοπλιστές είχαν αναλάβει το μεγαλύτερο μέρος της μεταφοράς του αραβικού πετρελαίου στην Ευρώπη.²⁴ Εδώ δεν υπάρχει καμία «αλληλεγγύη στους κατατρεγμένους», καμία «κρατική ευαισθητοποίηση», κανένας «αποτροπισμός από τα εγκλήματα του Ισραήλ», όπως γραφόταν στον ελληνικό Τύπο. Ο Σακκάς μιλάει με ψυχρό, υλικό τρόπο. Η «φιλοαραβική στάση» οφείλεται, λέει, στα «εθνικά συμφέροντα».

Ο «ειδικός επί της τρομοκρατίας και της Μέσης

Ανατολής», Σπ. Καμινάρης μιλάει κι αυτός σε παρόμοιο μήκος κύματος:

Η Ελλάδα κέρδισε τη φήμη ότι δεν αντιμετώπιζε σκληρά την τρομοκρατία, διαφωνώντας σε όλες τις διεθνείς διασκέψεις για την καταπολέμησή της. Μεταξύ άλλων, ένα από τα επιχειρήματά της ήταν ότι η μεγάλη ακτογραμμή της δυσχεραίνει τις δυνατότητές της να κρατάει εκτός της επικράτειάς της τους αποφασισμένους επίδοξους τρομοκράτες. Στην πραγματικότητα, η στάση της ήταν αποτέλεσμα άλλων παραγόντων, συμπεριλαμβανομένης της προσπάθειάς της να προστατέψει τα ελληνικά συμφέροντα στον αραβικό κόσμο. [...] Επίσης, η υποστηρικτική της στάση προς την τρομοκρατία (η βοήθεια που έδινε στους τρομοκράτες ή η επιδίωξη καλών σχέσεων με χώρες που χρηματοδοτούν την τρομοκρατία) μπορεί να ιδωθεί και ως μια στρατηγική συνέχισης του πολέμου με την Τουρκία με άλλα μέσα.²⁵

Αυτός κι αν μιλάει ωμά, ε; Οι άνθρωποι που γράφουν τα παραπάνω αποσπάσματα είναι κάποιου είδους κρατικοί υπάλληλοι. Γράφουν το 2004 και το 1999 αντίστοιχα και υποστηρίζουν την τάση που επεδίωκε τη μεταστροφή της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής από την εστίαση στους Άραβες προς το Ισραήλ, τάση η οποία και φαίνεται να υπερισχύει την τελευταία δεκαετία. Πληρώνονται για να την υποστηρίξουν. Απ' αυτή τη σκοπιά είναι που μιλούν και όχι από τη σκοπιά της «αναζήτησης της ακαδημαϊκής αλήθειας». Γι' αυτό ναι μεν λένε ότι το ελληνικό κράτος υποστήριζε την τρομοκρατία, αλλά δε λένε τι εννοούν «τρομοκρατία». Γιατί όπως είπαμε τα κράτη όταν λένε «τρομοκρατία» εννοούν πάντα άλλα κράτη. Ο κ. Καμινάρης παριστάνει ότι μιλάει για ένα κράτος που «υποστηρίζει την τρομοκρατία», αλλά αυτό που εγκαλεί στην πραγματικότητα είναι η στήριξη του ελληνικού κράτους σε πολύ συγκεκριμένα κράτη και η πιθανότητα μεταστροφής αυτής της στήριξης.

Φυσικά εκτός από τη «φιλία» με την Παλαιστίνη, ούτε η «έχθρα» με το Ισραήλ βασιζόταν σε ηθικά ή ιδεολογικά ζητήματα. Το ελληνικό κράτος, μπορεί να

προωθούσε τη σχέση του με τα αραβικά, αλλά όσο κι αν το πούλαγε προς τα έξω ποτέ δεν παράτησε τις σχέσεις με το Ισραήλ. Μπορεί δημόσια να ήταν φιλοαραβικό, αλλά υπόγεια κρατούσε σχέσεις με όλους. Χαρακτηριστικά, ο Ε. Ζούμβαλτ, Αρχηγός Ναυτικών Επιχειρήσεων των ΗΠΑ είχε δηλώσει για την ελληνική στάση στον αραβοϊσραηλινό πόλεμο του 1973:

Ο αρχηγός του ελληνικού ναυτικού με επισκέφτηκε και μου είπε «μην ακούς τα όσα λέγονται δημοσίως στην Ελλάδα». Το Ισραήλ σώθηκε το 1973 μόνο χάρη στη φασιστική Ισπανία, τη φασιστική Πορτογαλία και τη φασιστική Ελλάδα.²⁶

Και φυσικά ισχύει και το ανάποδο, τώρα που το ελληνικό κράτος δημόσια μιλά για συμμαχία με το Ισραήλ, αυτό δε σημαίνει ότι του τρέφει καμιά ιδιαίτερη αγάπη. Ούτε ότι έχει εκμηδενίσει τις σχέσεις με την «Παλαιστινιακή Αρχή», δηλαδή ότι κοντινότερο υπάρχει σε παλαιστινιακό κράτος. Ας μην ξεχνάμε ότι μπορεί τα φώτα της δημοσιότητας να πέφτουν στην τριμερή «Ελλάδα-Κύπρος-Ισραήλ», αλλά ταυτόχρονα λαμβάνει χώρα μια πολύ πιο σιωπηλή τριμερής «Ελλάδα-Κύπρος-Παλαιστίνη».²⁷

Οι κρατικές σχέσεις λοιπόν δεν είναι αποτέλεσμα κακίας ή καλοσύνης, αριστεράς ή δεξιάς, φασισμού ή επανάστασης, δικαίου ή αδικού. Δεν έχουν ούτε μόνιμες φίλιες, ούτε ανθρωπίνες ευαισθησίες τύπου «θα σου σπάσω τα μούτρα», «ο τάδε είναι φίλος μου» και «τού'φαγε τη γκόμενα». Το μόνο που έχουν τα κράτη είναι μόνιμα συμφέροντα. Όλα τ' άλλα είναι ιστορίες για αγρίους. Ιστορίες για να επικοινωνεί το κράτος με τον εθνικό του κορμό. Άραγε είμαστε ικανοί να μη γίνουμε κι εμείς εν αγνοία μας εθνικός κορμός;

1. Βλ. και τις προηγούμενες προσπάθειές μας να ψηλαφήσουμε πτυχές του τεράστιου αυτού κεφαλαίου της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής στα «Ένας είναι ο εχθρός...» Μέρος 1-4, *Antifa* #60-63.

2. Μ. Koumas, «Cold War Dilemmas, Superpower Influence, and Regional Interests: Greece and the Palestinian Question, 1947-1949», *Journal of Cold War Studies*, Vol. 19, Is. 1, Χειμ. 2017, σ. 100.

3. Γ. Σακκάς, *Η Ελλάδα στη Μεσόγειο 1950-2004*, Σύνδεσμος

Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, 2015, σ. 15.

4. Γ. Σακκάς, ό.π., σ.11

5. Μ. Koumas, ό.π., σ. 103

6. Γ. Σακκάς, ό.π., σ. 37.

7. «Η ελληνική κυβέρνηση εξετάζει το θέμα μετά προσοχής», *Ταχυδρόμος*, 28/12/1968.

8. Ό.π.

9. «Κατά Αμερικανών εστρέφεται η επίθεση εις το Ελληνικόν», *Μακεδονία*, 09/08/1973.

10. Όλα τα παραπάνω αναφέρονται στην εφημερίδα *Μακεδονία*, 08/08/1973.

11. *Μακεδονία*, 09/08/1973, ό.π.

12. «Πώς απηλάθησαν οι δύο Φενταγίν», *Μακεδονία*, 07/05/1974.

13. «Ένας είναι ο εχθρός...» Μέρος 4ο, *Antifa* #63, 12/2018.

14. «Η αβάσταχτη γοητεία της μεσολάβησης», *Τα Νέα*, 25/3/2011.

15. «Η Παλαιστινιακή αντίσταση θα νικήσει», *Ριζοσπάστης*, 02/09/1982.

16. «Εμπρακτη αλληλεγγύη των ναυτεργατών στους Παλαιστίνιους μαχητές», *Ριζοσπάστης*, 18/12/1983.

17. «Η αβάσταχτη γοητεία της μεσολάβησης», *Τα Νέα*, 25/03/2011.

18. Γ. Σακκάς, ό.π., σ. 48.

19. Yingchao Qian, *Η εξωτερική πολιτική του ΠΑ.ΣΟ.Κ. κατά την δεκαετία του '80*, Μεταπτυχιακή Εργασία ΑΠΘ, 2013.

20. Ιός, «Η Πράσινη Αλληλεγγύη», *Ελευθεροτυπία*, 28/03/1999.

21. Για τα κατορθώματά του λέγαμε στην προηγούμενη συνέχεια της σειράς «Ένας είναι ο εχθρός...», *Antifa* #63, 12/2018.

22. Όλα τα παραπάνω στο Μ. Koumas, ό.π., σ. 110-12.

23. G. Sakkas, «The Greek dictatorship, the USA and the Arabs, 1967-1974», *Journal of Southern Europe and the Balkans*, 12/2004, σ. 4.

24. Αναφέρει ας πούμε την περίπτωση του Λάτση που τη δεκαετία του '60 μετέφερε από την Αίγυπτο 400.000 τόνους μαζούτ ετησίως. Βλ. Σακκάς, ό.π., σ. 30. Επίσης βλ. «Ένας είναι ο εχθρός...» Μέρος 3ο, *Antifa* #62, 10/2018.

25. S. Kaminaris, «Greece and the Middle East», *Middle East Review of International Affairs* Vol. 3, No. 2, 06/1999, σ. 38-42. Ο τονισμός δικός μας.

26. Sakkas, ό.π., σ. 12.

27. «Ελλάδα, Κύπρος, Παλαιστίνη βρίσκουν κοινούς τόπους», *Εφημερίδα των Συντακτών*, 18/12/2018.

Ο ΑΡΑΦΑΤ ΚΑΤΑΦΤΑΝΕΙ

Μαζί με τους αντάρτες του ο Γ. Αραφάτ φτάνει στο Φάληρο με το ελληνικό πλοίο Ατλαντίς που τους διέσωσε. Εκεί τους υποδέχεται ο Α. Παπανδρέου με τιμές. Στο βάθος διαδήλωση υπέρ του

Αραφάτ. Τη στιγμή που οι φενταγίν αποβιβάζονταν στο Φάληρο, οι Παλαιστίνιοι άμαχοι σφαγιάζονταν από τους Λιβανέζους παραστρατιωτικούς, με τον ισραηλινό στρατό να κάνει τα στραβά μάτια.